

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

КАФЕДРА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕХНІКИ ВІЛЬНОЇ ГРАФІКИ

Галузь знань 02«Культура і мистецтво»

Спеціальність 023«Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація»(за видами)

Освітній рівень перший (бакалаврський)

ІНСТИТУТ МИСТЕЦТВ

2017 – 2018 навчальний рік

Розподіл годин звірено з робочим навчальним планом. Структура типова.
Заступник директора з науково-методичної та навчальної роботи А. О. Таранник

Робоча програма навчальної дисципліни «Техніки вільної графіки» для студентів спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» (за видами).

Розробник: Задніпряний Геннадій Трохимович, старший викладач кафедри образотворчого мистецтва Інституту мистецтв

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва Інституту мистецтв

Протокол від «06» вересня 2017 року № 1

Завідувач кафедри

образотворчого мистецтва

(підпис)

Ю. В. Романенкова

© _____, 2017 рік

© _____, 2018 рік

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	4
Структура програми навчальної дисципліни	
I. Опис дисципліни.....	6
II. Тематичний план	6
III. Програма дисципліни	7
<i>Змістовний модуль I. Графіка м'якими матеріалами</i>	<i>7</i>
IV. Теми самостійних робіт.....	10
V. Карта самостійної роботи студента.....	10
VI. Система поточного та підсумкового контролю	11
VII. Методи навчання	13
VIII. Методичне забезпечення	13
IX. Рекомендована література.....	14
X. Навчально-методична карта дисципліни «Техніки вільної графіки»....	15

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча програма з навчальної дисципліни «Техніки вільної графіки» є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою образотворчого мистецтва Інституту мистецтв.

Принципи навчання базуються на поступовому набутті навичок графічної діяльності – від технік лінійної графіки, графіки м'якими матеріалами, монотипії, деографії, до мішаної техніки.

Вивчення кожного модуля починається вступною лекцією з загальнотеоретичних питань, які служать теоретичною базою для практичних занять та самостійних робіт, сприяють обдуманому виконанню завдань, готують студентів до художньо-графічної та педагогічної діяльності. Успішне засвоєння студентами курсу відкриває їм шлях до використання знань та навичок різноманітних графічних технік в самостійній творчій діяльності.

Метою викладання дисципліни «Техніки вільної графіки» є набуття знань з графічного мистецтва та розвиток професійних навичок в графічній діяльності.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни «Техніки вільної графіки» є ознайомлення з різновидами та теоретичними основами мистецтва графіки, практичне використання закономірностей палітри виразних засобів, прийомів та способів графічного відтворення художньої форми.

У результаті вивчення змістового модуля «Графіка м'якими матеріалами» відповідно до профілю програми підготовки бакалавра формуються загальні та фахові компетентності.

Загальні компетентності (світоглядна, інформаційна, науково-дослідницька, самоосвітня), а саме:

- здатність до самостійного пошуку необхідної інформації з різних джерел при виконанні конкретних завдань;
- уміння аналізувати обирати та творчо застосовувати відповідні наукові методи і художні засоби в художньо-графічній діяльності;

- спрямованість на розкриття особистісного творчого потенціалу та самореалізації.

Фахові компетентності (організаційна, мистецтвознавча) та **спеціальні** (художньо-творча), а саме:

- здатність використовувати у практичній діяльності досвід світового та вітчизняного графічного мистецтва, методів та авторських прийомів провідних художників-графіків;
- володіння навичками роботи різними графічними інструментами та матеріалами.

Результати навчання (знання та практичні навички й вміння)

Знання:

- різновидів та теоретичних основ мистецтва графіки;
- закономірностей палітри виражальних засобів вільної графіки;
- технологічних особливостей м'яких графічних матеріалів.

Практичні навички й уміння:

- уміння створювати композиції використовуючи закономірності палітри виражальних засобів графічного мистецтва;
- володіння різними прийомами та способами графічного відтворення художньо-графічної форми;
- опанування практичними навичками роботи різними графічними інструментами та матеріалами вільної графіки.

Програмні результати навчання:

- уміння створювати композиції засобами вільної графіки;
- уміння широкого застосування можливостей м'яких матеріалів;
- готовність до фахової діяльності в галузі графічного мистецтва;
- розумова активність, креативність у вирішенні нестандартних завдань;
- прагнення до особистісно-професійного лідерства та успіху.

**СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ТЕХНІКИ ВІЛЬНОЇ ГРАФІКИ»
I. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни (денна форма навчання)
Кількість кредитів, відповідних ECTS: 2	Шифр та назва галузі знань 02 Культура і мистецтво	нормативна
Змістових модулів: 1	Шифр та назва спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» (за видами)	Рік підготовки: 2-й 3 семестр
Загальна кількість годин: 60	Освітній рівень перший (бакалаврський)	Аудиторні заняття: 50 год.
		Практичні: 50 год.
		Самостійна робота: 10 год.
		Модульний контроль: 0 год.
		Семестровий контроль: 0 год.
		Форма контролю: залік

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	разом	у тому числі				
л		п	с.р	с.к.	м.к.	
1	2	3	4	5	6	7
Модуль 1						
Змістовий модуль 1. ГРАФІКА М'ЯКИМИ МАТЕРІАЛАМИ						
Тема 1. Композиція в техніці гризайль (акварель, туш).	8		8			
Тема 2. Вправи аквареллю.	5			5		
Тема 3. Композиція в акварельній техніці (верхній, нижній контур).	8		8			
Тема 4. Композиція в гуашевій техніці.	8		8			
Тема 5. Композиція вугіллям та соусом.	8		8			
Тема 6. Композиція сангіною і сепією.	5			5		
Тема 7. Композиція в пастельній техніці.	8		8			
Тема 8. Графічна серія «Київ» м'якими матеріалами.	10		10			
Разом за змістовим модулем 1						
Усього годин	60		50	10		

III. ПРОГРАМА

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. ГРАФІКА М'ЯКИМИ МАТЕРІАЛАМИ

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ РОБІТ. (50 год.)

ТЕМА 1.(8 год.) Композиція в техніці гризайль

Композицію в техніці гризайль виконати в двох варіантах – аквареллю і тушшю. Для композиції можна використати академічну постановку складного натюрморту. Матеріали: білий папір А3, А2, акварель, пензлі.

Виконати підготовчий малюнок (2 год.). Виконати композицію однією фарбою в техніці гризайль аквареллю (2 год.).

Виконати підготовчий малюнок для роботи тушшю (2 год.). Виконати композицію чорною тушшю в техніці гризайль (2 год.)

Рекомендована література:

Основна: [1], [2], [3].

Додаткова: [4], [5].

ТЕМА 3.(8год.) Композиція в акварельній техніці

(верхній, нижній контур)

Виконати творчу композицію (натюрморт, пейзаж) в акварельній техніці з використанням прийомів верхнього та нижнього контурів. Матеріали: папір А3, А2, акварель, пензель, фломастер, маркер, гелієва ручка.

Виконання контурного малюнка композиції в техніці нижнього контуру (2 год.). Акварельний живопис поверх контуру (2 год.).

Виконання композиції акварельними фарбами (2 год.). Нанесення контурного малюнка поверх акварельної основи для підсилення виразності основних елементів композиції (2 год.)

Рекомендована література:

Основна: [1], [2], [4].

Додаткова: [4], [5].

ТЕМА 4.(8 год.) Композиція в гуашевій техніці

Виконати творчу композицію гуашевими фарбами на папері А3, А2.

Виконання ескізних пошуків композиції (2 год.). Підготовка паперу та виконання підготовчого малюнка оригінала (2 год.). Виконання оригіналу композиції гуашевими фарбами (4 год.).

Рекомендована література:

Основна: [1], [2], [3].

Додаткова: [4], [5].

ТЕМА 5.(8 год.) Композиція вугіллям та соусом

Виконати творчу композицію вугіллям та соусами різного кольору і тональності на тонованому папері А3, А2.

Виконання ескізних пошуків композиції, підготовка паперу та виконання підготовчого малюнка (2 год.). Виконання композиції вугіллям та фіксація оригіналу (2 год.). Виконання композиції соусами різного кольору і тональності та фіксація оригіналу (4 год.)

Рекомендована література:

Основна: [1], [2], [3].

Додаткова: [3], [5].

ТЕМА 7.(8 год.) Композиція в пастельній техніці

Виконати творчу композицію в пастельній техніці на тонованому папері А2 (А1). Тематика композиції – квіти, пейзаж, натюрморт, формальна композиція, сюжетна композиція тощо.

Виконання ескізних пошуків композиції (2 год.). Прокладка основних великих базових площин (4 год.). Деталізація та гармонізація композиції (2 год.)

Рекомендована література:

Основна: [1], [2], [3].

Додаткова: [4], [5].

ТЕМА 8.(8 год.) Графічна серія «Київ» м'якими матеріалами

В графічній серії «Вулиці Києва» повинно бути не менше 3 робіт об'єднаних однією технікою, манерою виконання і розміром. Матеріали, інструменти: графічна техніка виконання, розміри (не менше А3) за вибором студента.

На основі відібраних найбільш вдалих замальовок, фотографій виконати пошукові ескізи композицій (2 год.). Об'єктами замальовок повинні бути найбільш характерні куточки Києва (вулиці, площі, сквери, парки з визначними пам'ятками (пам'ятниками) архітектури та культури притаманні Києву).

На основі відібраних найбільш вдалих замальовок виконати оригінали листів серії обраною технікою та манерою виконання (6 год.).

Листи серії оформити в паспарту відповідного тону, наклеїти на картон (2 год.).

Рекомендована література:

Основна: [1], [2], [3].

Додаткова: [2], [5].

IV ТЕМИ САМОСТІЙНИХ РОБІТ. (10 год.)

ТЕМА 2.(5 год.) Вправи аквареллю

Виконати серію вправ акварельними фарбами. Матеріали: папір А4, А3, акварельні фарби, пензлі, поролонова губка, маскувальний резерв, малярна маскувальна стрічка.

Зробити розтяжку всіх фарб акварельного набору, від насиченого тону до світлого. Виконати серію вправ способом лесування для отримання додаткових кольорів. Виконати композицію способом «по вологому». Виконати композицію із застосуванням резервів та маскувальних стрічок. Виконати серію вправ різних видів фактур.

Рекомендована література:

Основна: [2], [5], [7].

Додаткова: [4], [5].

ТЕМА 6.(5 год.) Композиція сангіною і сепією

Виконати 2 творчі композиції сангіною та сепією на папері А3, А2.

Виконати ескізні пошуки композицій, підготувати папір та виконати підготовчі малюнки. Виконати композиції сангіною і сепією та зафіксувати оригінали

Рекомендована література:

Основна: [1], [2], [3].

Додаткова: [4], [5].

V. КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Змістовий модуль та теми курсу	Години	Академічний контроль	Бали
Змістовий модуль I. ГРАФІКА М'ЯКИМИ МАТЕРІАЛАМИ			
Тема 2. Вправи аквареллю: розтяжки (5 бал.), лесування (5 бал.), по вологому (5 бал.), маскування (5 бал.), фактури (5 бал.).	5 год.	Практичне заняття.	25
Тема 6. Композиція сангіною і сепією: сангіна (5 бал.), сепія (5 бал.)	5 год.	Практичне заняття.	10
<i>Разом:</i>	<i>10 год.</i>	<i>Разом: 35 балів</i>	

VI. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти, де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення подано у таблицях 6.1 - 6.3.

Таблиця 6.1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№ п/п	Вид діяльності	Макс. кількість балів	Одиниць	Всього
1	Відвідування практичних занять	1	25	25
2	Робота на практичному занятті	10	8	80
3	Самостійна робота	5	7	35
Максимальна кількість балів без урахування коефіцієнта (поточний контроль)				140
Коефіцієнт визначення успішності				1,4
Підсумковий рейтинговий бал				100

Таблиця 6.2

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота								Загальна кількість балів без урахування коефіцієнта	Коефіцієнт	Загальна кількість балів з урахуванням коефіцієнта
Змістовий модуль №1										
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	140	1,4	100
14	25	24	14	24	10	14	15			

Порядок переведення рейтингових показників успішності

Рейтингова оцінка	Оцінка за шкалою університету	Значення оцінки
A	90-100	<u>Відмінно</u> – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками.
B	82-89	<u>Дуже добре</u> – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок.
C	75-81	<u>Добре</u> – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74	<u>Задовільно</u> – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, але достатній для подальшого навчання або професійної діяльності.
E	60-68	<u>Достатньо</u> – мінімально можливий (допустимий) рівень знань (умінь).
FX	35-59	<u>Незадовільно з можливістю повторного складання</u> – незадовільний рівень знань (умінь) з можливістю перескладання за умов належного самостійного доопрацювання.
F	1-34	<u>Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу</u> – достатньо низький рівень знань, що вимагає повторного проходження курсу.

Кількість балів за роботу на теоретичних та практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

VII. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної та творчої діяльності

1) За джерелом інформації:

- *Словесні:* лекція (традиційна, проблемна,) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій, пояснення, розповідь, бесіда.
- *Наочні:* спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- *Практичні:* вправи, начерки, замальовки, рисунки, етюди.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; з репродукціями творів; з використанням рекомендованих та обраних самостійно художніх матеріалів та інструментів; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної та творчої діяльності: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

VIII. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- ✓ навчально-предметний фонд;
- ✓ зразки робіт студентів та художників;
- ✓ опорні конспекти лекцій;
- ✓ навчальні посібники (в електронному вигляді);
- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ засоби підсумкового контролю: семестровий перегляд з оцінюванням навчальних та творчих робіт для контролю знань студентів з навчальної дисципліни «ТЕХНІКИ ВІЛЬНОЇ ГРАФІКИ».

ІХ. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Дагддиян К. Декоративная композиція / К. Далгдиян. - Ростов-на-Дону: «Феникс», 2008. – 314 с. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 2 примірників).
2. Кириченко М. А., Кириченко І. М. Основи образотворчої грамоти / М. А. Кириченко, І. М. Кириченко. – К.: Вища школа, 2002. – 192 с. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 62 примірників).
3. Ломоносова М. Т. Графика и живопись / М. Т. Ломоносова. – М.: АСТ Астрель, 2003. – 204 с. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 1 примірника).
4. Хуліан Фернандо, Альбаррасин Хесус Рисунок для промышленных дизайнеров / Фернандо Хулиан, Хесус Альбаррасин. – М.: Арт-Родник, 2007. – 192 с. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 1 примірника).

Додаткова:

1. Гордон Л. Рисунок. Техника рисования головы человека / Л. Гордон. М.: Эксмо, 2004. – 202 с.
2. Лагутенко О. Нариси з історії української графіки ХХ століття / О. Лагутенко. К.: Грані-Т, 2007. – 168 с.
3. Лаптев А. Рисунок пером / А. Лаптев. М.: Искусство, 2000. – 202 с.
4. Шалаєв Г. П. Вчимося малювати / Г. П. Шалаєв. К.: Країна мрій, 2002. – 124 с.

5. Електронні ресурси:

Види графіки. Режим доступу:

<http://www.ukrreferat.com/index.php?refera=46461>

Техніки графіки. Режим доступу: <http://www.ex.ua/view/15817680>

Т. Шевченко - офортист. Режим доступу:

<http://www.ualogos.kiev.ua/fulltext.html?id=298>

Х. Навчально-методична карта дисципліни «Техніки вільної графіки»
Разом: 60 год., з них: практичні заняття – 50 год., самостійна робота – 10 год.

Модулі	Змістовий модуль І							
Назва модуля	Графіка м'якими матеріалами							
Кількість балів за модуль	140							
Лекції, практичні	1, 2, 3, 4	5, 6, 7	8, 9,10, 11	12, 13, 14, 15	16, 17, 18, 19	20, 21, 22	23, 24, 25, 26	27, 28, 29, 30, 31
Теми лекцій								
Відвідування лекцій								
Практична робота	Композиція в техніці гризайль (акварель, туш). (10 балів за виконану роботу)		Композиція в акварельній техніці (верхній, нижній контур) (20 балів за 2 виконані роботи)	Композиція в гуашевій техніці (10 балів за виконану роботу)	Композиція вугіллям та соусом (20 балів за 2 виконані роботи)		Композиція в пастельній техніці (10 балів за виконану роботу)	Графічна серія «Клім» м'якими матеріалами (10 балів за виконану роботу)
Відвідування практичних занять	4 бала		4 бала	4 бала	4 бала		4 бала	5 балів
Самостійна робота		П. V (25 балів)				П. V (10 балів)		
Підсумковий рейтинговий бал	140 балів (коефіцієнт успішності: $140 \div 100=1,4$)							